75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 159. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 29-го СЕРПНЯ 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 29, 1968 No. 159. VOL. LXXV

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 28-го серпня 1968 р.

ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ ГОМФРІ НЕ ТУРБУЄТЬСЯ тим, що різні політики й автори опитувань ворожать йому, що він не здобуде номінації, і що програє президентські вибори, коли б його найменували на кандидата і він кандидував. Гомфрі пригадує, що в 1948-му р. так само пророчили Гаррі С. Трумановi, кажучи, що він програє вибори до Томаса Дюї. Гомфрі каже: „Я є людиною Трумана, і я гадаю, що маю такий самий характер, як Труман". Гомфрі сказав, що він не легковажить свого республіканського противника Ричарда М. Ніксона, якого тільки малою більшістю міг перемогти в 1960-му Джан ф. Кеннеді.

СЕНАТОР ДЕМОКРАТ ІЗ АЙДАГО ФРЕНК ЧЕРЧ не поїхав на Номінаційну Конвенцію в Шикаґо тому, бо він твердить що вибирати кандидата на президента на Конвенції — це „залишки 19-го віку, коли їздилося кіньми і возами". Сенатор Черч каже, що „Конвенція — це перестаріла система", яку треба якнайскорше зліквідувати. Вибирати кандидата на президента треба під час стейтових правиборів, в яких мають право брати участь всі американці у виборчому віці. Справа вибору кандидатів на президента і віце-президента заповажна, щоб її можна було вирішувати на такому карнавалі, як Конвенція.

ДВА ПАЦІЄНТИ З ПЕРЕЩЕПЛЕНИМ СЕРЦЕМ почали вставати з ліжка після операції. Одним із цих пацієнтів є 43-річний Луїс Б. Расселл із Річмонду у Вірджінії, якому перещеплено чуже серце в суботу 24-го серпня в шпиталі в Річмонді. В Стенфорді, Каліфорнія, вперше встав з ліжка 42-річний Ліонард Дрейк, який перебув операцію 24-го серпня в шпиталі Стенфордського університету. В Монтреалі, Канада, 49-річний Гастан Паріс, єдиний пацієнт в Канаді, який щасливо перебув перещеплення йому чужого серця 60 днів тому, має вийти зі шпиталю як вповні здорова людина.

У БРИТІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ ВІДБУЛИСЯ дебати над совєтською інвазією до Чехо-Словаччини, при чому однаково уряд Партії Праці, як і консервативна опозиція натаврували ту інвазію. Речник опозиції Едвард Гіт поручав скріпити британські збройні сили. Бротійський прем'єр Гаролд Вільсон натякнув на історичну паралелю: в 1938 році Гітлер вмаршував до Чехо-Словаччини внаслідку Мюнхенського пакту, а в рік пізніше розпочав третю світову війну. Британці бояться, чи таке не повториться. У палаті лордів під час дискусії над цією справою явився на залі кол. прем'єр і міністер закордонних справ, Антоні Ідентейді, лорд Ейвон.

У МОСКВІ И ІНШИХ МІСТАХ СССР АРЕШТОВАНО багатьох інтелектуалів, відомих критиків совєтського режиму. В Москві арештовано дружину ув'язненого письменника Юлія Данієла, внука кол. міністра закордонних справ Літвінова, поетку Наталю Горбаневску, Константина Вабітского і Володимира Дремлюґу. Чотири особи арештовано в Ленінграді після того, як 15 інтелектуалів перевели нараду над протестаційним листом до совєтських властей. Анатоля Марченка засуджено на рік важких робіт формально за порушення приписів щодо замешкання, а в дійсності за листа, що він його вислав до празького щоденника „Руде Право" з заявою солідарности.

ЄГИПЕТСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ НАССЕР ПРОМОВЧАВ зовсім совєтську інвазію в ЧСР. Коментатори пояснюють ту мовчанку так, що Єгипет залежний цілком від Москви щодо достав зброї й економічної допомоги, але водночас — Нассерові дуже залежить на приязні з юґославським президентом Тітом, який гостро засудив совєтську аґресію проти ЧСР. У подібній ситуації опинилися державні керівники Індії, Пакістану, Альжиру й інших держав, залежних з одного боку від СССР, з другого від світової публічної опінії та різних невтральних країн.

ПОЛЬСЬКА ПРЕСА ПІДТРИМУЄ МОСКВУ у вимозі стаціонування совєтського війська в Чехословаччині біля кордону з Західньою Німеччиною. Польський уряд уважає за центральну точку всього конфлікту між ЧСР та СССР і його сателітами — зберегти ЧСР в рямцях совєтського Варшавського пакту та не допустити до покращання взаємин між ЧСР і Західньою Німеччиною.

НА ДЕМОКРАТИЧНІЙ КОНВЕНЦІЇ МЕТУШНЯ В СПРАВІ ПЛЯТФОРМИ І КАНДИДАТІВ

Шикаго. — В другому дні нарад 27 серпня головними пунктами пленуму Демократичної Конвенції були справи складу делеґації з деяких стейтів та проблема виборчої плятформи в справі В'єтнаму.

Джансон проти капітуляційної прятформи

Президент Джансон на своїй фармі в Тексасі відзначав в родинному колі 60-річчя з дня народження, не забуваючи при цьому про політику. Він запросив журналістів до кімнати своєї доньки Лусі і заявив, що є бажанням те, щоб пункт про війну у виборчій плятформі демократів не дуже відрізнявся від того, що схвалили республіканці в Маямі Біч в цій справі. Республіканське становище не було угодівське ані капітуляційне, це значить, що Президент в справі В'єтнаму підтримує становище віцепрезидета Гюберта Гомфрі, який проти домагання сенатора Юджіна МекКарті і сенатора Дж. МекГоверна, які хочуть, щоб ЗСА припинили бомбування у В'єтнамі без жадних уступок Північного В'єтнаму, який міг би скріплювати свої війська в Південному В'єтнамі та спричиняти великі втрати американським збройним силам. Боротьба за виборчу плятформу в справі В'єтнаму була головним пунктом нарад пленуму Конвенції в другому дні нарад, 27 серпня, і її не закінчено, хоч Конвенція тривала від 8-ої години вечора до 2:30 по півночі, 28-го серпня. Цю справу мають вирішувати в третьому дні нарад, коли Конвенція зачнеться вже о год. 1-ій по полудні.

Схвалення рішень Мандатної Комісії

Конвенція в другому дні нарад вирішувала пропозиції Мандатної Комісії, яку очолював губернатор Ню Джерзі Ричард Гюз. Конвенція схвалила рішення цієї Комісії в справі складу делеґації зі стейту Джорджія таким способом, що поділила число делеґатів на дві рівні частини для обох делеґацій, які себе взаїмно заперечували. Деяка частина так званих „реґулярних" демократів, прихильників губернатора Лестера Меддокса, який старається про номінацію, залишила Конвенцію після того рішення. Конвенція підтримала рішення Мандатної Комісії в справі алабамської делеґації, щоб її члени склали заяву льояльности. Вирішено справи складу делеґацій стейтів Вискансин, Луїзіяни, Теннессі і Північної Каролайни.

Гомфрі має найбільші можливості

На Конвенції стараються про номінацію віце - президент Гюберт Г. Гомфрі і сенатор Юджін Мек Карті та Джордж МекГоверн, але найбільші можливості на номінацію має віце - президент Гомфрі. Давніші опитування виявляли, що він має запевнену номінацію вже в першому голосуванні, тепер настали деякі пересунення в симпатіях деяких делеґацій, і тому дехто сумнівається, чи Гомфрі здобуде номінацію вже в першому голосуванні.

(Закінчення на стор. 4-ій)

Гюберт Г. Гомфрі *Юджін І. МекКарті*

Український „День Праці" під знаком здвигів, з'їздів і зустрічей

Як і щороку, в днях 31-го серпня та 1 2 вересня вся Америки відзначатиме „День Праці" мандрівками вприроду, розвагами, концертами. Українська спільнота використовує три вільні від праці дні для товариських зустрічей, поєднаних з різними виявами організованого життя. Маси українців у ті дні збираються звичайно поза містами, серед природи, щоб відпочити в рідному колі, побачити знайомих, а одночасно і розпочати новий сезон в нашому організованому житті, адже з осени розпочинають працю всі товариства, організації, Рідні Школи та ін.

На Союзівці

На Оселі УНСоюзу Союзівка в Кетскільських горах — під час трьох днів триватимуть тенісові і плавацькі змагання, організовані Карпатським Лелштарським Клюбом в Ню Йорку. На кортах Союзівки відбудуться тенісові змагання за індивідуальні першості Української Спортової Централі Америки і Канади, УСЦАК, і за чаші УНСоюзу, Сюзівки, „Свободи", „Українського Тижневика" та п-і М. Душник. Відбудуться змагання жінок і чоловіків, сеньйорів, юнаків та юначок. Також плавацькі змагання на басейні Союзівки притягнуть багатьох плавців — жінок і чоловіків різного віку, — за першості УСЦАК, за мандрівну чашу УНСоюзу у дружиновому точкуванні та за медалі УНСоюзу. Фінальні змагання відбудуться у неділю 1 вересня. Спортові Товариства прибудуть на Союзівку з прапорцями своїх товариств. Крім великої спортової активности відбудуться в суботу і неділю мистецькі імпрези.

На Верховині

На Оселі Українського Робітничого Союзу „Верховина" в Глен Спей, Н. И., — відбудеться З'їзд Еміґрації Української Народної Республіки на пошану батьків, носіїв і творців 50-ліття УНР. На той з'їзд приїде През. Микола Лівицький. У з'їзді візьмуть участь Владика УПЦеркви Мстислав, духовенство, представники різних організацій і молодь. Очікують, що в ті дні на „Верховині" побуває кілька тисяч людей.

На оселі ім. Ольжича

На Оселі ім. О. Ольжича в Лігайтоні, Па — відбудеться в ті дні 29-ий з черги Ювілейний З'їзд Організації Державного Відродження України, ОДВУ, що його відкриє голова ОДВУ д-р Боґдан Гнатюк. На з'їзді будуть заслухані звіти з діяльности Організації Державного Відродження України і видавничої спілки „Самостійна Україна". В суботу увечорі — товариський вечір та забава з танцями. У програмі в неділю, крім інших точок, доповіді д-ра З. Городиського. ред. М. Панасюка, ред. Я. Гайваса та ін. і вибори Центральної Управи ОДВУ та

(Закінчення на стор. 4-ій)

161 Відділ УНСоюзу в Ембріджі відзначає своє 50-річчя

Ембрідж, Па. — 161-ий Відділ Українського Народного Союзу відзначатиме 50-річчя свого існування в тижні від 22 до 29-го вересня. Головною подією цього святкування буде Бенкет, для вшанування організатора цього Відділу пана Антона Підуфалого. Промовцями на Бенкеті будуть представники Головного Уряду та стейтових і повітових представників. З приводу цього Ювілею появиться книжечка - пам'ятка про провідників, членів та події в 50-річній історії 161-го Відділу.

На голову Ювілейного Комітету вибрані — Стенлі Прокопович, Иосиф Надзяк — містоголa, Пол Роноський, молодший і Віліям Бруннер — видання Пам'яткової книги, Джан Антушок, Нік Кудра і Николай Шанайда, пресові референти, Иосиф Литвин, Андрій Джула і Нік Чеддер — історична комісія. До Комісії прийнятих належить Джан Анщушок, Джек Мак Гінніс і Николай Щанайда.

ЧЕХИ І СЛОВАКИ ЗАСУДЖУЮТЬ УГОДУ В МОСКВІ ЯК КАПІТУЛЯЦІЮ

Свобода і Дубчек закликають до спокою і стриманости

Чеський нарід глибоко розчарований компромісом, що його чеські й совєтські керівні діячі осягнули в 4-денних нарадах у Москві. Чехи перш за все вважали за необхідне, щоб геть відійшли окупаційні совєтські та сателітські війська, і вважають, що залишення їх на неозначений час, поки не настане „нормалізація" відносин у країні, це насправді капітуляція чеських лідерів. Ці останні апелюють до єдности, солідарности, довір'я і до розсудку чеських громадян.

Замрячений офіційний комунікат

Совєтський ТАСС оприлюднив обширний офіційний комунікат про чесько-совєтські наради, які відбулися у Москві в днях 23-26 серпня ц. р. Першу половину того комунікату виповнено вичисленни всіх учасників конференції з усіма титулами; виявляється, що по стороні большевиків було 13 учасників, а по стороні чехів і словаків навіть 19. Перше сутнє речення комунікату звучить так: „Впродовж розмов у вільній товариській дискусії обидві сторони обмірковували проблеми, причетні до сучасного розвитку міжнародної ситуації, активізації імперіялістичних махінацій проти соціялістичних країн. ситуації в чехословаччині в останньому періоді і тимчасового вступу військ п'ятьох соціялісттичних держав на чехословацьку територію". У такому загальному тоні втриманий цілий комунікат, що його треба дуже дбайливо розшифровувати, що властиво практично значать різні фрази. У комунікаті згадується, як „головну ціль", виконання постанов, що їх прийнято недавно на конференціях у Чєрні над Тисою і в Братиславі. „Совєтська сторона заявила зрозуміння і підтримку для позиції проводу чехословацької комуністичної партії й Чехословацької Соціялістичної Республіки, який задумує діяти на базі постанов ЦК чехословацької комуністичної партії з січня і травня ц. р. . . ." „Осягнено порозуміння щодо умовин відкликання військ союзних країн, в міру того, як буде нормалізуватись ситуація в Чехословаччині". У тому комунікаті говориться про „готовість до найширшої щирої співпраці на базі взаємної пошани, рівности, територіяльної не порушности, незалежности і соціялістичної солідарности". Стверджується, що уряд ЧСР зажадає відкликання з денного порядку нарад Ради Безпеки Об'єднаних Націй справу Чехословаччини. Врешті таврується „мілітаристичні реваншистські нео - нацистські сили", які ніби стараються змінити сучасні кордони в Европі. Не говориться ані про привернення цензури в ЧСР, ані про долю арештованих большевиками о-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЗСА проти втручання Північного В'єтнаму в їх внутрішні справи

Париж. — Голова американської делеґації на Паризькій конференції з Північним В'єтнамом, Аверелл Гарриман, дістав доручення закласти на найближчому засіданні тієї конференції, яка була передбачена на середу 28 серпня ц. р., офіційний протест проти втручання Північного В'єтнаму у внутрішні справи Америки. Виявив це речник Державного Департаменту у Вашинґтоні, Роберт МекКлоскі, після того, як речник північно-в'єтнамської делеґації, Нгусн Тань Ле, насміхався на пресовій конференції у Парижі над теперішньою конвенцією Демократичної партії. Названий в'єтнамський комуніст твердив, що дебати на Комісії плятформ Демократичної конвенції ніби-то доказали, що політика президента Л. Б. Джансона „осоружна всім чесним американцям, всім американцям, які зберігають честь Америки".

ПРАЦІВНИКИ СОЮЗІВКИ В ЛІТНЬОМУ СЕЗОНІ 1968
На перший погляд могло б здаватися, що це фотознімка великого конґресу української молоді або випускників одного з великих університетів. Одне і друге могло б бути, бо ці десятки дівчат і хлопців, що під час вакацій працею на Союзівці заробляють собі на дальші студії, походять з усього великого обширу Американської України, належать і часто ґрають провідні ролі в Українських Студентських Громадах багатьох університетів, належать до українських молодечих організацій — справжній цвіт нашої спільноти.

У першому ряді між управителями Союзівки Данилом Слободяном і Володимиром Квасом, їхніми „босами" (зліва): Оксана Гарас (Бетлеґем, Па), Ліда Бугай (Литл Фолс, Н. И.), Люба Жарська (Овкленд, Каліфарнія), Розалія Косар, (Ютика, Н. И.), Присціла Кучмида (Лінден, Н. Дж.), Марія Сухарчук (Елірія, Огайо), Христина Шумкович (Джорджтавн, Кентокі), Стефанія Коцинда (Ютика Н. И.), Уляна Надраґа (Трентон, Н. Дж.), Марсія Ломиш (Донкірк, Н. И.), Клявдія Коваль (Вестбері, Н. И.), Христина Строчан (Кемден, Н. Дж.), Ліза Чайковська (Денвер, Колорадо), Ляриса Дячок (Такома Парк, Мериленд) Марія Квіт (Клівленд, Огайо), Надя Пилипишин (Сиракюзи, Н. И.).

У другому ряді (зліва): Галина Дупляк (Ґарфілд Н. Дж), Осипа Канюк (Філядельфія, Па.) Орися Сілецька (Лорейн, Огайо), Марія Проскоренко (Сиракюзи, Н. И.), Галина Полегенька (Джерзі Ситі, Н. Дж.). Наталка Даниш (Ню Йорк, Н. И.), Уляна Близнак (Ню Йорк, Н. И.). Христина Добчанська (Ню Гевен, Конн.), Марія Петрик (Левітавн, Па.); Марта Кизик (Ню Гевен, Конн.), Люба Сіра (Байон, Н. Дж.), Оксана Куибіда (Джексон Гайтс, Н. И.). Аріядна Бутович (Риджфілд Парк, Н Дж.), Анна Хомин (Філядельфія, Па.), Ірина Демків (Лос Анджелес, Каліфорнія). Василь Муха (Алентавн, Па.) Ганс Гавриш (Філядельфія, Па.), Юрій Пастернак (Ню Йорк, Н. И.). Павло Літепло (Бруклин, Н. И.). Нестор Олесницький (Нюарк, Н. Дж.), Оксана Кравс (Сиракюзи Н. И.). Христина Тимошко (Флошінґ, Н. И.), Христина Бараболяк (Сісеро, Іллиной), Рональд Літепло (Бруклин Н. И.). Діяна Сенежак (Вест Оранж, Н. Дж.). Оксана Равлюк (Вашинґтон, (Н. Дж.)

Третій ряд (зліва): Ралф Нанківел (Шамокін, Па.) Михайло Василенко (Філядельфія, Па.). Юрій Пазуняк Філядельфія, Па.), Орест Капистянський (Донкірк, Н. И.), Микола Цап (Кергонксон, Н. И.), Мирон Макарик (Левітавн, Па.). Любомир Турчак (Нюарк, Н. Дж.), Андрій Бурачинський (Мейпелвуд. Н. Дж.), Володимир Добушак Спрінґфілд. Н. Дж., Марія Жарська (Овкленд, Каліфорнія), Юрій Худолій (Провіденс, Ровд Айленд), Марта Бохенська (Дітройт, Міш.), Ігор Харіщак (Нюарк, Н. Дж) Юлій Грабович (Ню Гейвен, Кон.), Юліян Юхимів (Кліфтон, Н. Дж.). Степан Пилипчук (Ютика, Н. И.), Петро Пилипишин (Сиракюзи, Н. И.), Мирон Телюк (Ню Гевен, Конн.), Володимир Омецінський (Рочестер, Н. И.), Кейт Сашко (Питсбурґ, Па.), Варвара Богатирець (Бейшор, Н. И.), Оксана Коропей (Потакет, Ровд Айленд) та Петро Палашевський (Скрентон, Па.).

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Програ внаслідок розколів

Конвенція Демократичної партії в Шикаґо мимохіть нагадує деякі прикрі прецеденти з американської історії, коли-то внутрішні неполадки в Демократичній чи Республіканській партіях доводили до прогри партії.

Демократична партія, заснована Томасом Джефферсоном ще в 1792 році, насправді прийняла назву Демократичної щойно в 1828 році, за свого президента Ендрю Джексона. Від того часу по 1860 рік Демократична партія мала п'ятьох президентів із 24-ма роками урядування. Але суперечки довкола проблеми невільництва так прикро розкололи партію, що її конвенція в 1860 р. мусіла тричі змінювати місце нарад: спершу відбувалась у Чарлстоні, Півд. Кар., після того в Балтиморі, Мд., врешті в Ричмонді, Ва. Унаслідку президентом став республіканець Абрагам Линкольн, і щойно в 1884 році демократи знову змогли перевести свого кандидата, Ґровера Клівленда. Але знову ж внаслідок партійного розколу на конвенції в 1896 р. виграв республіканець Вілліям МекКінлі. Так само, завдяки гострій суперечці між Теодором Рузвелтом і Вілліямом Г. Тефтом на республіканській конвенції в 1912 р. виграв демократичний кандидат Вудро Вільсон. Трагічна недуга Вільсона і його спір з Конгресом привернули до Білого Дому трьох республіканців — Гардінґа, Куліджа та Гувера, і щойно катастрофа господарської депресії допомогла демократові Франклін Делямо Рузвелтові перемогти республіканського суперника. Депресію 30-их років, що пошкодила республіканцям без вини Герберта Гувера, можна порівняти з В'єтнамською війною, в якій також не завинив Линдон Джансон, але яка, проте,, розколює нині Демократичну партію й допомагає Республіканській.

Гюберт Гомфрі зумів перевести на комісії плятформ своє становище в справі В'єтнаму, майже тотожнє з становищем през. Джансона. Але це може бути Пірровою перемогою Гомфрі, бо вона ще дужче насторожила прихильників сенаторів Юджина МекКарті і Джорджа МекҐоверна. Бачачи, що ні один з тих трьох кандидатів не всилі об'єднати Демократичної партії, різні видатні члени конвенції обмірковують можливість „накинути" кандидатуру Линдонові Джансонові або сенаторові Едвардові Кеннеді. Взявши на увагу існування „дикої" кандидатуру демократа Дж. Воллеса з Алабами — цей заколот може коштувати партії її прогру.

Біяфра

Дивні і страшні події відбуваються в Році Прав Людини. В Україні і напевно в інших неросійських „республіках" СССР окупаційний режим провадить нові арешти, вивозить молодь на Сибір і в Казахстан, щоб вона там зросійщилась. Іншими словами, в СССР триває в різних формах народовбивство. Московські танки намагаються розчавити бажання свободи народів Чехо-Словаччини, де формально немає війни, але вже є до 100 осіб убитих та багато сотень поранених, головно з-поміж молоді. Совєтська Росія далі пакує зброю в руки напівголодних арабів для нападу на Ізраїль: замість хліба, „світовий центр комунізму" постачає до Об'єднаної Арабської Республіки та кількох інших краї зброю. У В'єтнамі північні аґресори посилили напади на вільну частину країни, намагаючись кров'ю й вогнем встановити в Південному В'єтнамі комуністичну диктатуру. А на африканському континенті, в Ніґерії, відбувається драма, що частково нагадує 1919 і 1933 роки в Україні — роки нашої боротьби за незалежність і роки злонавмисне спричиненого Москвою голоду, щоб таки поставити на коліна український народ.

Понад рік тому народ біяфрійців, видатно розвинений і культурний серед конґльомерату народів і племен найбільшої африканської держави Ніґерії, піднявся на боротьбу за державну незалежність. Але центральний уряд Ніґерії вирішив не допустити до відколу ласого шматочка. Спираючись на збройну допомогу СССР, центральний уряд Ніґерії вогнем і мечем винищує біяфрійців, виморює голодом сотні тисяч цивільного населення, в тому числі й дітей, не дозволяючи підвозити до оточеної країни харчів та медикаментів. Британія відверто виступила проти незалежної Біяфри, ЗСА зайняли невтральну позицію, СССР постачає Ніґерії зброю, а малу Біяфру підтримує Франція, та й то більше морально, ніж збройно чи економічно. В Рік Прав Людини гинуть в Африці десятки тисяч голодних дітей, ллється кров народу, що бажає жити власним життям. Біяфра — це також усі неросійські народи в СССР, це також Чехо-Словаччина, це також може вже завтра — Румунія. Настає світова криза чести, всіляко підсилювана комунізмом.

Мих. Килимний

ЧИ МОЖЕ КОМУНІЗМ БУТИ ЛЮДЯНИМ?

Куритиба. Саме це питання було основою основ усіх розходжень та всього тертя між Прагою і Москвою. На що найбільше наголошували в Чехо-Словаччині? Насамперед на те, щоб привернути програмовим словам і гаслам комунізму їх справжнє значення, відкинувши всякі довільні їх інтерпретації. Тому, наприклад, коли говориться про свободу ,то її й треба запроваджувати в життя. Теж саме стосується демократії, законности, релігії.

Такий рух почався не в Чехо-Словаччині, а в Україні. Саме там молода ґенерація інтелектуалів сміливо піднесла голос за правильне розуміння та за чинність написаного, проклямованого, а то й формально узаконеного. Раз у конституції УССР говориться про свободу слова, зборів, демонстрацій, то давай же це здійснювати! Знову ж таки, коли УССР має право на власне військо, на власні представництва за кордоном, то чому це право припало пилом? Нарешті, згідно з тією ж конституцією, Україна, з волі народу, може вийти зі складу Совєтського Союзу, і тому молоді люди взялися до практичної підготовчої роботи і в цій надзвичайно важливій справі.

Та в Кремлі звикли лише жонґлювати приваблйвими гаслами, а не виконувати їх. Жонґлюванням легко брати на гачка маси людей, дурити закордон, прикривати найжахливіші злочин. Прикладів можна навести безліч.

Так, Ленін колись засаднично висловився проти терору, бо сам попав під замахи есерів-терористів. Але він засуджував тільки індивідуальний терор, зате „на принципову висоту" підносив терор масовий. Отже, виходило, що вбивати не можна лише Леніна та осіб з його оточення, а „ворогів народу" не то дозволялось, а навіть рекомендувалось. Це ж Ленін створив культ Дзержинського, „полум'яного лицаря революції", а насправді кривавого ката й садиста, що своєю ЧК вимордував сотні тисяч людей.

А от за Сталіна, коли в Україні лютував голод, коли кривавий терор досягав свого вершка, з трибуни партійного з'їзду в Москві пролунало найбільш блюзнірське речення: „Жити стало краще, жити стало веселіше".

А Вінниця, а Катинь, а табори смерти на Півночі та на Далекому Сході! Ні, годі перелічити всі ті неймовірні злочини, на яких встановлювався та існує комунізм.

Не минула цього лиха й Чехо-Словаччина. Це ж там викинули через вікно міністра закордонних справ Яна Масарика, це ж там таємно засудили та звели зі світу тисячі комуністів і безпартійних, які не погоджувалися з генеральною лінією московського Кремлю.

Але, скориставши з першої ж можливости, чехословацькі лідери вирішили піти „своїм шляхом" до соціялізму. Головне, що бентежило і злостило Москву, це те, що почали вводити в Чехо-Словаччині волю для преси, відсторонили партію від виконування функції державної адміністрації, обмежили права поліції, привернули права профспілкам, відновили справжню законність, знесли в партії систему „демократичного централізму" і забезпечили можливість створення нової-опозиційної партії та вільні відносини з західнім світом.

Москва побачила небезпеку не лише втратити Чехо-Словаччину: цей московський сателіт готов був стати прикладом для всіх інших сателітів, а далі й для „союзних республік". І комуністичні „гуманісти" в Кремлі, вирішивши, що спроба чехословацьких керівників „облагородити" комунізм є не тільки злочинним ревізіонізмом, а й буржуазним переродженням та контрреволюцією, окупували Чехо-Словаччину своїми дивізіями.

П'ятдесят років, що минули від часу „жовтневої революції", переконливо показали, що „ідеалом" комуністичних теоретиків у Москві є людське суспільство подібне до чагарника, вирощуваного вздовж міських вулиць. Кущі в тому чагарнику підрізується на однаковому рівні, жадному з них не вільно випнутися вгору. Тож для „рівности суспільства" і стинається голови всім тим, хто дозволяє собі діяти або навіть мислити не так, як диктує партія. Отже, виходячи з ленінсько-сталінських засад, комунізм не може бути людяним, він у злочинах виник і серед злочинів виріс.

Цікаво, що на конференції в Черні над Тисою з найгострішими обвинуваченнями проти чехословацьких лідерів виступив член Політбюра ЦК КПСС і перший секретар ЦК КПУ, червоний малорос Петро Шелест. Вірний московський прислужник назвав Олександра Дубчека і його ближче оточення „зрадниками комунізму і контрреволюціонерами". Це свідчить про те, як глибоко в Шелесті сидить московська зараза і як далеко йому до вільного мислення, незалежного від кремлівської генеральної лінії.

Совєтська преса особливо наполягає тепер на „науковості" марксизму-ленінізму (Мілован Джілас рішуче відмовляє будь-якої науковости марксизмові, а тим більше ленінізмові) і, „розгортаючи підготову" до 100-річчя з дня народження Леніна, твердить, перестеріґаючи можливих „відщепенців": „Кожна нова спроба заступити наукову теорію ліберально-буржуазними чи псевдореволюційними виразами, викликає умови для конфліктів, що порушують глибинні інтереси соціялізму. На гачки буржуазної ідеології потрапляють переважно елементи націоналістичні, ревізіоністські та ультраліві..." („Правда". „З Матеріялів ЦК КПСС").

В основі комунізму лежать фальш і злочин. А коли така його основа, то й вся надбудова є злочинною і фальшивою.

Полікарп Кибкало

ПАМ'ЯТАЙМО ПРО ГОЛОД!

(1)

Україна, звана „хліборобною коморою Европи", на початку XX століття зазнала дві голодові катастрофи під російсько-комуністичною окупацією. Перший голод 1921 року забувається і в нас і у вільному світі, хоча своїм обсягом був він лише дещо менший від голодової катастрофи 1933 року.

Про голод 1921 року багато написано в різних виданнях допомогових організацій: Амерікен Реліф Адміністрейшен (АРА), що діяла під проводом президента Герберта Гувера, Допомогового комітету Ф. Нансена (Женева), Міжнародного комітету допомоги дітям та ін.

Багато цінного матеріялу про голод в Україні 1921 року зібрав американський професор Фішер у книжці, що вийшла 1927 року в Ню Йорку.

Фішер описує голодову катастрофу в Росії (над Волгою), що почалася восени 1921 року, і організацію допомоги, в якій найбільшу участь взяла згадана вище АРА. Проф. Фішер пише, як службовці АРА довідалися, що голод лютує не тільки в Росії, над Волгою, але й на просторах південної України. Проте, Ленін не радив їм посилати допомогу Україні і просив зосередити всю увагу на допомозі голодуючим над Волгою. Однак, службовці АРА настоювали на тому, що їх організація має охопити своєю діяльністю також Україну.

Так, несподівано для американців виникла політична „українська проблема". Коли два уповноважені представники АРА приїхали до Харкова для організації допомоги, то голова комуністичного „уряду" України, Християн Раковський, заявив їм, що наперед вони повинні підписати з ним у цій справі договір, бо совєтська Україна, мовляв, „незалежна держава". Професор Фішер зазначає, що цей дипломатичний викрут був потрібний Раковському для того ,щоб відкласти допомогу українцям якнайдалі, хоч у той час (січень 1922 р.) тисячі людей в Україні щодня вмирали з голоду.

Нарешті 28 січня 1922 року договір між уповноваженими АРА і урядом УССР був підписаний. З того часу почалася допомогова діяльність АРА в Україні, на п'ять місяців пізніше, ніж у Росії .

Проф. Фішер зазначає, що комуністичний уряд України наказував збирати збіжжя в охоплених голодом областях України для Надволжя.

Уповноважений допомогового комітету Ф. Нансена писав у квітні 1922 року, що в південній частині України в той час умирали щодня десятки тисяч людей, особливо дітей, і що на Херсонщині вимерло з голоду майже 85% усієї людности.

Треба зазначити, що чужинці, які писали про голодову політику Москви супроти України, не розуміли причини цього явища. Ніхто з місцевих людей не міг їм цього вияснити, а комуністичні зв'язкові при закордонних допомогових організаціях мовчали, маючи свої особливі інтереси.

Причина, однак, була проста. Хоч реґулярний фронт Української Народної Республіки заломився в листопаді 1920 року, в Україні ще діяли повстанці з гарматами, скорострілами, обозами. В самій Росії комуністична диктатура не почувала себе певно (у березні 1921 року вибухло повстання в Кронштадті). Тому неврожай у степовій Україні 1921 року Москва використала для того, щоб голодом ослабити фізичну силу українського народу і здушити його спротив. Москва забирала з України все, що тільки могла, навіть у голодуючих областях, залишаючи людей на поталу. А коли вістки про голод в Україні поширилися у вільному світі, агент Москви Раковський заявив, мовляв, АРА не сміє починати допомогу голодним українцям, поки не підпише окремого договору з урядом „совєтської України", бо вона — „самостійна держав". Цинічний і жорстокий глум, рівного якому трудно знайти в історії людства.

Та найжахливішим страхіттям для нашої рідної землі — нашого рідного народу, страхіттям, що його наслідки ще мало усвідомив вільний світ, — був Великий Голод в Україні, диявольськи задуманий, потайки уплянований, адміністраційно підготований і нещадно переведений у 1932-1933 роках, щоб зламати непокірний народ України, щоб підрізати його прагнення бути єдиним господарем своєї землі, щоб знищити базу українського незалежництва — українське селянство, щоб забезпечити для Москви цей багатющий край.

Понурі місяці цих двох років — років пекельних мук українського народу. Світ, що до його сумління апелювали з західньоукраїнських земель та з країн поза володінням Москви, не йняв спочатку віри цьому варварському злочинові безбожницької Москви. Аж поки в пресі Західньої Европи і в пресі Америки не заговорили потрясаючою мовою фактів про неймовірний голод в Україні.

(Закінчення буде)

Д-р Роман Верес

УКРАЇНСЬКІ ДОСЛІДНІ БІБЛІОТЕКИ

Існують два типи бібліотек: бібліотеки публічні, для широкого круга читачів, і бібліотеки наукові та дослідні.

Українські публічні бібліотеки існують при наших товариствах, клюбах, церквах, цілоденних та суботніх школах, молодечих організаціях тощо. Очевидно, і цей тип бібліотек може до певної міри служити навчальним цілям, наприклад, учням та студентам для виконування їхніх шкільних праць. Одначе повністю служити науці мають бібліотеки наукові та дослідні при університетах, наукових закладах та спеціяльні бібліотеки при різного роду установах та промислових підприємствах.

Українські наукові та дослідні бібліотеки існують при наших наукових установах, як НТШ і УВАН, наших дослідних Інститутах, як „Пролог", Східньо-Европейський Інститут ім. Липинського, Український Публіцистично - Науковий Інститут, бібліотеки наших Консисторій у Стемфорді, Вінніпеґу, Бавнд Бруку, бібліотеки УВУ, УТҐІ, Українського Католицького Університету в Римі та його філії в Буенос Айресі, бібліотеки наших музеїв у Клівленді, Шикаґо, Дітройті, Осередку Української Культури в Вінніпеґу.

Ці бібліотеки недоступні для широкого круга читачів, але ними користуються наші науковці, журналісти, студенти, які пишуть дисертації, бібліотекарі і не-бібліотекарі, які працюють над різного роду бібліографіями та індексами. Зокрема для цієї останньої групи дуже важливо, щоб колекції книжок та періодиків тих бібліотек, які часом є єдиними можливими верстатами наукової праці в ділянці україністичних студій у даній місцевості чи навіть окрузі, були по можливості повні.

Американські і канадійські наукові та дослідні бібліотеки мають звичайно великі фонди на закуп книжок та інших публікацій. Ці фонди надходять від установи, при якій дана бібліотека існує, від різного роду жертводавців та фундацій, від міста, стейту чи держави.

Наші дослідні бібліотеки цього всього не мають. Не мають цього бібліотеки наших високих шкіл, наукових установ, не мають наші консисторські бібліотеки. У ще гіршому становиці перебувають бібліотеки при наших музеях. Якщо музей ледве здобуває фонди на опал, світло, ремонт та інші найконечніші видатки, то годі сподіватися, щоб його бібліотеці перепало багато на закуп книжок та передплату періодиків. Тому такі бібліотеки здані виключно на пожертви видавництв і приватних осіб.

Тому є конечним, щоб наші видавництва книжок і періодиків висилали всі свої видання нашим дослідним бібліотекам, бо інакше вони не можуть виконувати як слід своїх завдань — давати потрібні матеріяли дослідникам української проблематики. Зокрема мати всі потрібні матеріяли під рукою дуже важливо для бібліографів та індексерів, які потребують для своєї праці сотень книжок, часописів і періодиків.

В американських установах, які видають бібліографії та індекси, реєструється в бібліографії чи індексується тільки речі надіслані. Всюди прийнято, що рецензент, який пише рецензію, одержує даровий рецензійний примірник, хібащо він рецензує професійно для якоїсь установи — тоді користується рецензійним примірником, надісланим для даної установи.

В американському бібліографічному світі навіть ті бібліографи чи індексери, які не працюють професійно для видавництв бібліографій та індексів, звичайно одержують поважні стипендії. З наших бібліографів та індексерів, які працюють над українськими темами, тільки вйїмково щасливі одержують невеличкі стипендії від своїх установ, у яких працюють як бібліотекарі.

Наш індексер чи бібліограф працює звичайно безплатно, посвячуючи цій справі час, відірваний від спочинку після цілоденної праці на хліб насущний. Він не дістає за це ніякої винагороди — часом навіть видає індекс чи бібліографію своїм коштом. Тому годі від нього вимагати, щоб ще з власних засобів закуповував книжки і передплачував десятки різних періодиків. Годі також вимагати, щоб він ходив і позичав потрібні матеріяли по людях.

Український бібліограф чи індексер не вимагає для себе дарових примірників, потрібних для бібліографічної праці. Він вдоволиться, якщо установа, з бібліотеки якої користає, одержує безплатно ті видання.

Надсилання дарових примірників книжок та періодиків до наших дослідних бібліотек є передумовою, щоб бібліографії та індекси україніки не мали прогалин. Відповідальність за це лежить на видавцях і видавництвах.

Однак є ще інший рід видань, що їх наші дослідні бібліотеки не можуть одержувати задарма. Це в першу чергу видання, які виходять в Україні. Як відомо, видавництва звідти не надсилають дармових примірників українським дослідним бібліотекам у вільному світі, а т. зв. Товариство культурних зв'язків з закордоном, яке висилає задарма українську літературу американським бібліотекам, присилає до наших бібліотек тільки пропаґандивні брошурки. Поза тим чимраз більше наших публікацій англійською мовою виходить в американських та канадійських видавництвах, які також не розсилають дарових примірників українським бібліотекам.

Щоб наші дослідні бібліотеки мали і ці видання, треба спонзорів, які давали б грошову допомогу або самі закуповували б і жертвували їх бібліотекам.

Пожертви на закуп таких книжок для українських дослідних бібліотек більше потрібні, як пожертви книжок американським бібліотекам, які мають достатні фонди на придбання літератури. До того ж в американських бібліотеках даровані книжки часто не включають в колекції, уважаючи їх за пропаґандивний матеріял.

о. Василь Соловій

ХОР НАШОЇ ГІМНАЗІЇ

(100-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЧНОЇ ГІМНАЗІЇ У ЛЬВОВІ)

(3)

Співав квартет з Лисенківської кантати „Радуйся, ниво". При фортепіяні сиділа панна Галя Ясеницька. Газ світиться нормально. Я почав вступним сопрановим сольом, по мені впав тенор соліст, здається, В. Козак. Нараз світло згасло, тільки на пальниках зостались ясні крапки. На залі стало темно, але ми не подались і співали далі. Ми були так зіспівані, а акомпаніяторка так добре знала свою партію, що квартет пройшов зовсім гладко. Квартет кінчиться фразою: „і люди темнії дива Господні побачать". Цю фразу співалося всім хором, який був уставлений позаду солістів. І сталося диво. Як тільки хор почав: „І люди темнії дива Господні побачать" — нараз пальники засяли повним світлом, і люди темнії справді дива Господні побачили. Буря оплесків свідчила про захоплення публіки.

Як уже вище згадано, майже щороку ми співали духовний концерт в Народному Домі. Часто для декорації виступав також якийсь наш оперовий співак або солістка. Заля прибирала тоді святочний, офіціяльний характер. У пань були чорні або темні туалети, панове були теж у темних, вечерових одягах. Передні ряди крісел займало духовенство. В першому ряді сиділи крилошани зі св. Юра: ряси з пелеринами та подвійними рукавами, червоні ґудзики, пояси, на шиї золоті ланцюги з панагіями.

Одного року атракцією такого духовного концерту була молода співачка, кузинка каноніка П., сопрано, яка щойно скінчила консерваторію в Медіоляні. Наш хор проспівав свою точку, зійшов з естради і згуртувався коло дверей ґардероби. Я був тоді невеличкий ростом, і станув собі коло сходів естради, щоб усе добре бачити й чути. Сопрано теж невеличке ростом в білій пишній сукні із обов'язковим тоді струсиним боа на плечах ходило нервово по ґардеробі, чекаючи на свою чергу. Врешті виходить через гурт хористів, проходить попри мене, милим жестом руки скидає з плечей струсине боа і накидає на мою шию. Не сподівавшись такого відзначення, я спалахнув рум'янцем і так гордо стояв з боа на шиї до кінця її співу. Здається, співала вона по-українськи, але присягнути ніхто не міг, що справді так було, бо з усього її співу ми зрозуміли тільки одно слово: „Єрусалиме!"

Повертаючись на лаврах до ґардероби, співачка, коли проходила попри мене, зробила маленький реверанс, а я здійняв зі своєї шиї боа і обкрутив довкола її шиї. Був це для мене день щастя і споминів на довгі роки.

Великі урочистості, відзначення ювілеїв важливих подій чи визначних осіб, наприклад, ювілей папський або М. Лисенка в р. 1902, відбувалися не в Народному Домі, а в будинку Фільгармонії, себто старого т. зв. Скарбківського театру, де була велика театральна заля з трьома рядами бальконів. Льожі, фотелі все було вкрите темночервоним плюшем. Замість сцени була величезна естрада з органами. Тут не раз виступав хор нашої гімназії, звичайно в злуці з львівським „Бояном" та академічним хором „Бандурист" при акомпаніяменті не фортепіяна, а військової симфонічної оркестри.

За австрійських часів у Львові стаціонували, крім інших малих військових частин, два полки піхоти, 80-ий і 40-ий. Обидва ці полки мали дуже добрі оркестри, якими диригували військові капельники в ранзі майора. Грали головно чехи в ранзі фельдфебля, рідко цуґсфірера-десятника чи капраля. Були це вже не молоді люди ,справжні артисти в своїм фаху і великі приклонники пільзенського пива, як зрештою всі в той час у Львові, бо пива, рівного „пільзнерові", тоді не було.

Про таких фельдфеблів оповідано анекдот, що десь у компанії один із них хвалився: „Ґдиж випію дванацт — можу ещі сольофовкат, зас ґдиж випію двадесет, то уж только діріґую" (якщо вип'ю 12 кухлів пільзнера, то можу трубіти сольо, але якщо вип'ю двадцять, тоді вже тільки диригую).

Коли на такий концерт була заанґажована військова симфонічна окрестра, тоді грала вона сама якусь одну точку, і керував нею диригент у ранзі майора. Коли ж співав хор, а оркестра акомпаніювала, тоді диригував якийсь наш музичний достойник, наприклад, проф. Наталь Вахнянин, С. Людкевич чи о. Остап Нижанковський.

Остап Ніжанковський, парох Завадова коло Стрия, композитор безсмертних „Гуляли, ґуляли", „Золоті зорі" і ін., був теж досконалим диригентом. В Стрию диригував місцевим „Бояном", а на великі оказії їздив до Львова, де диригував звичайно великими збірними хорами в супроводі оркестри. Правда, на пробах часом виходив зі себе і кидав батутою об землю. Одного разу сталося так у Фільгармонії. Співаки спізнились явитись, а найдовше дав на себе чекати Я. Вінцковський (Ярославенко). До того ж ще прийшов він із псом. Хор став навколо фортепіяна, з пес, який заліз під фортепіяно, тільки акомпаніятор вдарив по клявішах почав несамовито вити. О. Нижанковського порвала пасія. Не перебираючи в словах, він дав волю своїм почуванням. Такої лекції Ярославенко напевно в житті ніколи не чув. Але в інших випадках Нижанковський виявляв вийняткову притомність духа і рятував, здавалося б, безнадійну ситуацію.

Одного разу виступали злучені хори у Фільгармонії на великому духовному концерті. Пам'ятаю, як нині, співали старовинне „Алилуя" з XII чи XIII століття. Композиція примітивна, невдячна, неспівна, а найважливіше те, що ми її збагатезізували і дуже слабо вивчили. Під час співу голоси розійшлися, — вийшли з такту, здетонували від акомпаніяменту і — постала какофонія. Однак О. Нижанковський не розгубився і зробив добру міну, стишив хор до піяніссіма і - закінчив. Опісля обернувся до публіки, до льож і зробив глибокий уклін . А за уклоном пішла буря оплесків. Кожен був певен що в XII столітті „Алилуя" власне так і звучала. В льожах сиділи святоюрські достойники і запрошені латинські польські достойники, бо, як не помиляюсь, то був якийсь папський ювілей.

О. Нижанковський, тоді вже не молодий віком і поважний поставою, був дуже товариський, мав великий життьовий досвід і багато дечого йому входило такого, що іншому б не ввійшло.

На закінчення своїх споминів розкажу про один факт, що на його згадку ще і нині всміхаюсь сам до себе.

Ось знову фільгармонія, військова симфонічна оркестра і на естраді великий збірний хор: Академічна гімназія, львівський „Боян", „Бандурист", мужеський академічний хор (студентів). Не пам'ятаю вже, яка це була нагода, може гостина М. Лисенка у Львові в грудні 1903 року чи щось інше, — це ж було 65 років тому. На естраду висипав великий букет найрізнородніших та найкращих квітів: чудові сукні сопраністок та альтис-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Табір „Стежки Культури III" відбувається на Пластовій Оселі в Іст Четгем

Іст Четгем (У.С.) — Спеціялізований табір „Стежки Культури", що його вже втретє організує курінь пластунок „Перші Стежі", відбувається цього року на Вовчій тропі в Іст Четтгем. Почався табір 18 серпня. Учасниці з різних міст З'єднаних Стейтів Америки та з Канади у віці 16-21 літ, слухають доповідей з усяких ділянок культури та мистецтва. Крім зацікавлення учасниць літературою, ж у р налісттикою музикою, танцем, фільмом, живописсю і т. п. Завданням „Стежок Культури" є ще дати заохоту та можливість проявити свої творчі здібності. Вони приготовляють свою газетку з власними текстами та ілюстраціями, плянують написати сценарій і „накрутити" фільм на його підставі. Пишуть репортажі, відбувають мовні вправи і т. п.

При гарній погоді в лісі при вогнику, або ватрі, а коли дощ, то у залі можна слухати рецитацій, співів, інсценізацій у виконанні учасниць.

Крім власних коповідачів, членів курення „Стежок Культури", для викладів, зустрічей запрошують „Перші Стежі" відомих, цікавих людей, спеціялістів із усяких ділянок літератури й мистецтва.

В першому вже тижні відвідали табір (подаємо у хронологічному порядку) Остап Тарнавський, Святослав Новицький, Ганна Дмитерко-Ратич, Любомир Горницький, Олег Коверко та Юрій Миськів (обидва пластуни — Лісові Чорти зі станиці Шикаґо), Оксана Вікун, Андрій Горняткевич, Уляна Любович, Богдан Бойчук та Константин Шонк - Русич.

У п'ятницю 23-го серпня учасниці та провід їздили автобусами до Тенґлвуд на симфонічний концерт славної Бостонської орхестри. До його вислухання приготовив пластунок проф. Любомир Горницький. Подорозі відвідали мистецькі ґалерії. Уже тепер говориться про подібний, або рівнорядний табор також для пластунів на 1969 рік.

У. С.

Відбулася промоція шістьох нових докторів УВУ

Мюнхен. (Софія Наумович) — Коли перші докторанти Українського Вільного Університету (УВУ) які через воєнної хуртовини не могли як слід завершити свої студії, а початкова важка праця на нових поселеннях не давало змоги зробити цього раніше, — то тепер ситуація поволі міняється. Побіч ветеранів університетських студій, бачемо й середню, а то й зовсім молоду ґенерацію, яка вважає вершком своєї чести зробити докторат на єдиному вільному українському університеті в світі — УВУ.

І ось впродовж літнього семестру 1968 р. були ми свідками аж шости промоцій на обох факультетах — філософічному та правничому. При чому слід нагадати, що раніші великі полегші, які давалися, зокрема старшим студентам, що й було зовсім зрозуміле, тепер перемінилися радше в загострення, серед яких, не від речі буде навести деякі: необхідність вислухати два літні семестри на УВУ в Мюнхені; між семестрами слід бути студентові в постійному зв'язку з професорами чи секретаріятом УВУ; тема праці мусить бути наперед узгіднена з професором, а її опрацювання у зв'язку з професором; для зарахування семестру треба мати вислухану відповідну кількість годин, а їхня зарахування залежить від складання колеквіяльних іспитів. Промоції нових докторів відбуваються дуже святочно, в повній згоді з університетськими традиціями, що датуються від середневіччя. Коли сенат у приписових тоґах входить на залю, публіка піднімається з місць. Таксамо вона стоїть при відчитуванні по-латині традиційної формули й вручення диплому. Закінчується церемонія промовами ректора, промотора та подяками нових докторів, а накінець усі співають старовинну студентську пісню „Ґаудеамус іґітур".

Новими докторами УВУ ц. р. стали на філософічному факультуті:

Омелян Грималяк, історія тема: „Український культурний рух першої половини XIX ст."

Ганка Басальська - Самохвал, педалогія, тема: „Навчання слов'янських мов в американських школах".

Олександер Лужницький, історія, тема: „Перша Руська Громада в Злучених стейтах Америки" (1880-1887).

На правничому факультеті:

Михайло Сосновський, політичні науки, тема: „Україна на міжнародній арені з 1945-1965 рр.".

Марія Савицька, право, тема: „Асиміляція й мішані подружжя (асиміляційні процеси української еміґрації в ЗСА другої половини XX-го ст. і вплив мішаних подруж на дальший їх розвиток)".

Іван Гвозда, право, тема: „Питання Федералізму в адміністративному праві ССCP".

Як з промов Ректора проф. В. Аова та Промоторів: декана Н. Полонської - Василенке та проф. В. Панейка виходило, цьогорічні докторанти визначалися великою працьовитістю й дисциплінованістю та були дуже підготовані.

Ню Йорк, Н. Й.

КОНЦЕРТ УВАН У ЗСА З ДОПОМОГОВОЮ МЕТОЮ

5-го травня 1968 року Фонд ім. Д. Дорошенка для допомоги українським вченим при УВАН у ЗСА влаштував концерт, прибуток з якого призначено на посилення Фонду.

Голова Фонду проф. Наталія Осадча - Яната привітала гостей та мистців і зокрема подякувала професоркам А. Лисенко і З. Маркович за їх згоду приїхати із Філядельфії, щоб улаштувати Концерт на користь Фонду. Н. Осадча - Яната в загальних рисах висвітлила діяльність фонду, зокрема поінформувала, що за останні три роки з коштів Фонду дано допомог на суму понад 1,500 дол.

В першій частині концерту виступали студенти проф. З. Маркович. Приємне враження зробив виступ молоденької Люїзи Граур, яка виконала на піяно прелюд Прокофієва, „Водограй" і Ревуцького дві пісні на українські мелодії.

Андрій Корсун під власний акомпаніямент на бандурі відспівав пісні: „Ой, у полі могила" та „А чого ти почорніло зеленеє поле".

П. Праско, меццо - сопрано тепло і гарно відспівала „Сунуться, сунуться хмари", „Горить моє серце", музика Лопатинського та народну пісню „Коли б мені, Господи".

Тріо юного СУМА — Леся Романець, Маріянна Паланюк та Ірина Зозуляк під проводом і акомпаніямент проф. З. Маркович, по-мистецьки виконало „Ой, волошки, волошки", „Про рідний Львів", муз. Козака та „Зірвалася хуртовина".

В другій частині концерту виступав ансамбль „Червоні маки", жіночий хор під диригентурою та з участю проф. А. Лисенко. Зворушливо були виконані „Далека ти та близька", муз. Людкевича, акомпаніямент — Леся Мельник, „Чорнобривці", муз. Верменича і „Київський вальс" — П. Майбороди.

Н. Терещенко (сопрано) з почуттям виконала „Колискову", муз. Б. Весоловського, „Прилинь, прилинь" з опери „Запорожець за Дунаєм" і Аріозо Галі з опери „Утоплена".

Ансамбль виконав „Ох, і хилить" з опери „Тарас Бульба", муз. Лисенка, „Санта Лючія", італійську народну пісню та „Незабутній вальс", муз. Кос - Анатольського. На „біс" Ансамбль виконав „Червоні маки". Присутні гучними аплодисментами вітали виступи учасників концерту.

По закінченні концерту проф. Наталія Осадча - Яната сердечно подякувала співакам за їх чудові співи, п. Лесі Мельник за гарний акомпаніямент та керівникам і учасникам проф. А. Лисенко та проф. З. Маркович. Гості щиро підтримали Фонд ім. Д. Дорошенка для допомоги українським ученим своїми внесками і додатковими пожертвами, за що їм належить сердечна подяка.

Н. Н.

ФІЛІЯ УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ В БУЕНОС АЙРЕСІ

Буенос Айрес. — В арґентинських високих школах тепер студіює чимало молодих українців, але ніде вони не мають жодного предмету з українознавства. Такі предмети викладається у Філії Українського Католицького Університету з Риму, що є в Буенос Айресі. Тижневик „Українське Слово", орган „Просвіти" в Арґентині, писав у ч. 20: „Але зміни на краще не видно серед нашого молодого покоління, що переступило пороги високих шкіл чи готовиться до них. Сталось так, що у Філії Українського Католицького Університету є десять разів більше словінців, як українців".

„Камінна душа" Г. Хоткевича появилася в німецькому перекладі Анни-Ґалі Горбач

Ґетінґен, Зах. Німеччина. — В місцевому німецькому видавництві Сахсе і Поль вийшов друком в гарному книжковому оформленні відомий роман Гната Ходкевича „Камінна душа". Переклала цей роман про карпатських опришків і їх ватажка Дмитра Марусяка на німецьку мову відома й заслужена українська перекладачка Анна - Галя Горбач, дружина професора Ґетінґенського університету мовознавця Олекси Горбача. Видано роман під назвою „Райберсоммер" — „Опришківське літо" книжкою в 352 сторінках друку. Завершується видання цього роману коротким післясловом Анни-Галі Горбач, в якому вона інформує німецьких читачів про історію українських опришків і подає біографію автора роману Гната Хоткевича, який був ув'язнений 1934 року і зліквідований під час розгрому української літератури в 1938 році. Анна-Галя Горбач відома із своїх численних перекладів з української літератури на німецьку мову і їй належать переклади української прози зібрані в антології „Синій листопад", що була видана 1959 року, як також переклади „За сестрою" Андрія Чайковського, „Цупке життя" Василя Кархута, „Тіні забутих предків" і „Фатаморґана" Михайла Коцюбинського „Дикий мед" Леоніда Первомайського та багато інших.

ЗАКІНЧИВ ЛІПИТИ ПОГРУДДЯ МИТРОПОЛИТА ІЛАРІОНА

Вінніпеґ. — Відомий скульптор Леонід Молодожанин, автор проєкту пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні, закінчив працю над погруддям Митрополита Української Греко - Православної Церкви в Канаді, Блаж. Іларіона. Ще не відомо, де це погруддя буде встановлено.

ХОР НАШОЇ ГІМНАЗІЇ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ток, обрамовані чорними смокінґами тенорів та басів, гранатові китички гімназійних мундурів хору Академічної гімназії.

Тут, в Америці, часто роблять закид німцям, що вони — мілітаристи, бо люблять уніформи. Може й так, але американці не бачать поліна у власному оці: я не знаю народу, що так любив би однострої, як американці. Тут найменше люблять їх військовики, а носять всі, що виконують будь-яку службу. Отже, поштарі і залізничники, працівники санітарної служби і повітряної комунікації, оркестранти, що галасують по вулицях і виступають на сцені. Їхні однострої мусять бути однаковісінькі, навіть ґудзики чи якісь чічки для прикраси мусять бути такі самі.. Тут, в Америці, має бути в такий спосіб підкреслений дух демократії, бо, мовляв, ось усі рівні, не видно соціяльних різниць.

У нас колись було інакше.. Пані меценасові, докторові чи радникові могли похвалитися кращими, дорожчими, багатшими сукнями, як жінки чи доньки урядовців. Колись — що пані, то інша сукня. Власне не сміло бути двох однакових суконь. Такий був дух часу, і на свій лад манило це око.

Отже, стоїть на естраді велика китиця прегарних квітів. Позаду розмістилася оркестра, — тепер оркестра звичайно сідає в театрі спереду. На високому диригентському подіюмі вже стоїть О. Нижанковський і, немов перед битвою вождь з-поза окулярів у золотій оправі споглядає, чи хор стоїть правильно. Спереду вишикувались солісти. Перед сопранами стою я, коло мене головна солістка пані радникова Ірина Рожанковська. В неї чудова-пишна сукня, на руках білі ґлясе-рукавиці до ліктя, зрештою як у всіх пань.

Пані Рожанковська пристойна, молода жінка, в неї голос, немов срібло, знаменита дикція, сила, одним словом усе було б досконале, якби не одно „але". Та, Боже милий, хто з нас без „але"? Її „але" — це була трема, особливо, поки не розспівається. Хто співав чи співає, знає, що це за лютий ворог співака оця капосна трема. Диригент О. Нижанковський знає про це дуже добре. Він живе з панством Рожанковськими у великій приязні, і напевно щось плянує. Це видно по його очах та кутиках уст, що хитро усміхнулись до солістки. Я це все бачу, знаю і розумію. За мною ж чотири роки співацької практики.

Що ми співали — я вже не пам'ятаю, але якусь таку річ, в якій пані радникова мала виступати сольо. Спочатку співаємо добре, гладко, певно. Біла ґлясе-рукавичка тримає спокійно ноти. Аж ось ми зближаємося до нашої Сцилі і Харибди. Я чую, що моя сусідка перестала співати і її біла рукавичка затремтіла. Щоб додати їй відваги, я натискаю голосом, або, як тоді казали, „починаю дути". Ще десять тактів, ще п'ять, три... Остап Нижанковський глянув з-під ока на солістку, — їх очі зустрілись. Диригент злегка подався вперед і показав солістці кінчик язика. Успіх був моментальний. Очі солістки всміхнулись немов би з вдячности — сопранове сольо вийшло прекрасно.

Давні часи канули у вічність і вже ніколи не вернуться. Залишились тільки спомини. Милі, чудові, до яких всміхаються уста старків, що їм судилося вже давно зійти зі сцени.

Гей ти, фіякерський коню,, чи почуєш ще колись музику твоєї молодости,!

(Кінець)

НА ДЕМОКРАТИЧНІЙ КОНВЕНЦІЇ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ванні. Коли це йому не вдасться, то він може взагалі не здобути номінації. Сенатор МекКарті має прихильників між молоддю, якої повно на Конвенції. Під час виступів під час виборчої кампанії деякі присутні виступали проти Гомфрі за те, що він не хоче закінчити війну у В'єтнамі за всяку ціну, навіть ціною капітуляції перед комуністами. Але під час зборів делеґатів із різних стейтів Гомфрі здобуває прихильність своїм оптимізмом та гумором. Тому він має найбільші можливості здобути номінацію, і деякі стейтові делеґації на пропозицію своїх провідників обіцяють підтримувати Гомфрі.

Сенатор Едвард Кеннеді на обрії

Прихильники родини Кеннеді плянують зголосити кандидатуру массачусетського сенатора Едварда М. Кеннеді Коли на Конвенції говориться про перемогу в цьогорічних президентських виборах, то на першому місці згадується сенатора Кеннеді Та він сам рішуче відмовляється від номінації навіть тоді, коли б його вибрали делеґати через аклямацію Але спікер Каліфорнійської Асамблеї Джессі Унруг, який очолює делеґацію цього стейту, твердить, що ні один з демократичних кандидатів на номінацію не зможе виграти виборів і перемогти республіканця — Ніксона. Унруг твердить, що тільки сенатор Кеннеді міг би перемогти Ніксона, тому Конвенція повинна його через аклямацію найменувати, а Кеннеді тоді прийме номінацію. Кеннеді повідомив із Гаянніс Порту в Массачусетсі, що в четвер 29-го серпня прибуде на Конвенцію. Кеннеді телефонував своєму прихильникові колишньому огайському губернаторові Майкелеві Ді Саль, щоб не зголошував його кандидатури, бо він не кандидує. Досі не було на Конвенції і пані Джан Ф. Кеннеді, яка 26-го серпня вернулася з Лондону від своєї сестри княжни Лі Бадзівілл. Та політики беруть до уваги ту обставину, що сенатора Кеннеді не люблять провідники зорганізованого робітництва за його угодівську політику в справі В'єтнаму, і за те, що він в останній промові не згадав про напад Москви на Чехо-Словаччину.

Чехи і словаки засуджують угоду...

(Продовження зі стор. 1-ій

сіб в ЧСР, ані теж — головне — про те, що треба розуміти під „нормалізацією" відносин, від якої Москва узалежнює ступневе відкликання військ.

Президент Свобода і секретар компартії Дубчек виголосили промови до народу

Президент ЧСР Людвік Свобода і перший секретар компартії Чехословаччини Александер Дубчек виголосили через радіо - телевізійну сіть промови до народу. Обидва вони дякували всім громадянам за виявлення ними надзвичайну високу мораль, солідарність та незгнутість в днях найбільшої кризи. Обидва закликали громадян — мати повне довір'я до проводу, не керуватися почуваннями та своєю дисциплінованістю і зберігання ладу допомагати проводові вийти з цієї важкої кризи. Президент Свобода підкреслив, як найбільший успіх чеських делеґацій у Москві, що всі попередні керівні чеські діячі вернулися на свої державні й партійні становища. Однак він признав, що ще довго існуватимуть „болючі близни", спричинені останніми подіями, себто інвазією совєтських військ. Він ствердив, що осягнено „основну згоду щодо ступневого стосування заходів задля повного відходу військ". Перестерігав проти зловживань, що їх можуть стосувати люди, чужі соціялістичним ідеям. Ширшу промову ввиголосив Дубчек, який в кількох місцях не міг стримати своїх сліз і крайнього зворушення. Він признав, що теперішня ситуація в ЧСР „не цілком залежить від нас" та назвав „політичною дійсністю" тимчасове залишення в ЧСР совєтських військ. Він запевнив, що ті війська не стоятимуть по містах, а у визначених їм місцях та що вже минулої ночі з різних міст та різних позицій в самій Празі відійшли чужі війська. Дубчек стверджував, що „ми стояли, стоїмо і стояти будемо" на позиціях, що їх прийнято на цьогорічних з'їздах компартії Чехословаччини та проголосив, що він перебирає знову становища першого секретаря компартії і командира народної міліції.

Чехи демонструють проти угоди

Безпосередньо після промови Александра Дубчека через радіо - телевізійну сіть — тисячі осіб почали збиратися на площі св. Вацлава, гнівно й голосно демонструючи проти Москви. Совєтські танки й панцерні возн, стаціоновані в бічних вулицях та на передмістях Праги, поспішили до центру Праги і постала ситуація, в якій могла була политися кров. Однак на бальконі будинку парляменту появився один — ближче неназваний — член парляменту й палко закликав демонстрантів не доводити до зайвого проливу крови та мати довір'я до свого державного й партійного проводу. Тоді демонстранти розійшлись, але багато окремих чехів висловлювались про компроміс у Москві, як про „капітуляцію" чехів. Деякі демонстранти зривали портрети Свободи і Дубчека, що ними чехи масово прикрасили крамниці і приватні доми Праги.

УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ Й САДОЧКИ У ВІННІПЕЗІ ПРИСТУПАЮТЬ ДО ПРАЦІ

Вінніпеґ. — Від 3-го вересня розпочинається реґулярне навчання в Рідній Школі при Катедрі св. Володимира, вул. 650 Флора, від 6 до 8 вечора. Крім того, працюватиме підготовча кляса для дітей, які взагалі не знають української мови. Буде відкритий також садочок. У Рідній Школі Інституту „Просвіти" навчання розпочнеться з 9 вересня у суботи та у вечірніх годинах. 7-го вересня о 10 ранку відбудеться урочисте відкриття шкільного року, в залі Інституту, вхід від вул. Причард. Там можна буде купувати підручники для дітей. Вперше цього року розпочне працювати Дитячий Садочок для 3-6-літніх дітей, під управою п-ні С. Кінасевич і учительки О. Ґреґори. Запевнені харчування й довіз та добре виховання дітей в дусі рідної української мови й культури.

Українці взяли участь у демонстрації проти аґресії Москви на Чехо-Словаччину

Вашингтон, Д. К. (вюм)— В суботу, тут 24-го серпня ц. р., в год. від 2-гої до 3-ої пол., відбулася тут біля большевицької амбасади (в дозволеній віддалі, при 16-ій і „К" вулицях) протестаційна демонстрація Чехословацьких товариств Америки проти зрадницької аґресії Совєтського Союзу і російських комуністичних сателітів (Схід. Німеччини, Польщі Угорщини і Болгарії) та окупації Чехословаччини. Мирна демонстрація була виявом солідарности з окупованими чеськими і словацькими народами.

Цю демонстрацію уряджували товариства: Чехословацька Народна Рада Америки, Рада Вільної Чехословаччини, Сокол в Америці, Чехословацьке товариство мистецтв і наук в Америці та Чехословацьке Товариство в Америці. Рада Вільної Чехословаччини також вислала в імені Чехословацької Громади в екзилі телеграму до президента Джансона в справі мілітарної аґресії Совєтського Союзу і його сателітів на Чехословаччину. В цій телеграмі Рада протестувала проти аґресії та апелювала до президента Джансона про поміч у відкиненні цієї аґресії. Організації УВФронту в Вашинґтоні тісно співпрацювали з чехословацькими товариствами і в підготовці і переведенні демонстрації в Вашинґтоні.

Американська преса та радієві і телевізійні станції в цілій Америці були своєчасно повідомлені чехословацькими товариствами про демонстрацію.В свойому пресовому повідомленню товариства закликали етнічні групи до участи. Зокрема в цьому повідомленню вони згадували, що в демонстрації візьмуть участь українці, поляки і мадяри. В пресовому повідомленню також згадувалося, що рівночасно з демонстрацією в Вашинґтоні відбудеться демонстрація в Шикаґо з участю етнічних груп та визначних американських політичних діячів.

В демонстрації в Вашинґтоні взяло участь біля 250 осіб, в тому представництва поневолених народів. Демонстранти носили відповідні плякати, що відносилися до російської зрадницької аґресії, яку порівнювали до аґресії нацистської Німеччини в 1938 році. Похід демонстрації очолював голова чехословацької громади в Вашинґтоні д-р М. Нойман. Чехословацький прапор був обведений чорною стяжкою на знак жалоби.

З нагоди демонстрації проти російської зрадницької аґресії на Чехословаччину, Відділ ООЧСУ в Вашинґтоні приготував також пресове повідомлення, яке роздано в часі демонстрації, а також вислано до редакцій головніших амер. часописів. В повідомленні звернено увагу на історичний російський імперіялізм, поневолені неросійські народи СССР та відсутність визвольної політики країн вільного світу супроти цих народів. Голова демонстрації п. Нойман і д-р Петер Зенкл, бувший віце - прем'єр чехо-словацького уряду в 1945-48 рр., висловли подяку українській делеґації за поміч і участь в демонстрації. В дні демонстрації місцевий щоденник „Вашінґтон Дейлі Нюз" помістив лист п. Володимира Ю. Маєвського, Голови Відділу ООЧСУ, в справі аґресії Російської Комуністичної Імперії на Чехословаччину.

Об'єднання Українських Євангельсько-Баптистських Церков відбуває свою 22-гу Конвенцію

Ню Йорку. — В днях 23 серпня до 2 вересня ц.р. відбудеться 22-го Конвенція Об'єднання Українських Баптистських Церков у ЗСА. В конвенції візьмуть участь представники 22 церков і місійних станиць. Об'єднання провадить місійну працю з Австралії, де українські баптисти мають 5 громад, в Південній Америці, де існує 12 громад. Крім того діє ще Об'єднання Українських Євангельських Баптистських Церков у Канаді із 28 церквами та місійними станицями. Об'єднання має своїх місіонарів у Німеччині і Франції і співпрацює із Радіо - Благовістям" Голос Євангелії в Україну", яке передає свої програми через Транс-Світове Радіо в Монте Карлью. Органом Об'єднання у ЗСА є журнал „Післанець Правди".

Український „День Праці"...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ін. органів ОДВУ, а в понеділок буде їх перше засідання.

— Головна Управа Українського Золотого Хреста скликає членок на 23 З'їзд УЗХ, що пройде під кличем „Обличчям до Рідної Землі". З"їзд матиме ділову й мистецько-розвагову частини програми. Управа Українського Золотого Хреста сподівається, що на З'їзд масово прибудуть членки органів.

На оселі СУМА

На Оселі СУМА біля Елленвіл — 17-ий з черги Маніфестаційний Здвиг Спілки Української Молоді Америки, в присутності батьків та прихильників організованої молоді. Здвиг відбудеться під гаслом з Василя Симоненка „Україно у твоєму іменні живу". Учасники Здвигу відзначать 50-ліття проголошення 4-го Універсалу, 50-ліття героїчного бою молоді під Крутами проти совєтської Росії і 30-ліття смерти сл. п. полк. Євгена Коновальця. У великій мистецькій частині, крім сумівської ватри, відбудуться спортові змагання з різних Осередків у ЗСА, виступ танцювального ансамблю „Верховина" під мистецьким керівництвом О. Гендзи та ін.

На оселі „Писаний Камінь"

На Пластовій оселі „Писаний Камінь" біля Клівленду — Товариська зустріч Уладу Старших Пластунів Америки і Канади, організована референтами УСП.. Докладніші інформації про ту зустріч подають курінні, або на місцях Осередки Праці.

ВІДБУВАЮТЬСЯ „МАСОВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ"

Як тільки московська преса повідомила, що війська СССР перейшли кордон Чехо - Словаччини, мовляв, на заклик уряду ЧССР, негайно ж на фабриках і заводах та навіть в колгоспах політруки почали зганяти людей на „масові мітинґи" під гаслом „народ і партія єдині. За вістками з преси з Києва, на таких мітинґах 23, 24 і 25 серпня проклинали „контрреволюційні елементи" в Чехо-Словаччині та заявляли, що „справа миру і соціялізму непереможна". Зібрані домагались, щоб було дано „повну відсіч закордонній аґресії". Можна припустити, що московські радіостанції так заглушують програми закордонних радіостанцій, що люди не орієнтуються в подіях. Коли ж і орієнтуються, то для себе, а не для політруків на мітинґах.

СПОРТ

„ЛЕВИ" З ШИКАҐА ГРАЮТЬ ПРОТИ „ЛЬВОВА" У КЛІВЛЕНДІ

Дружина „Левів" з Шикаґа відбуде в неділю, 1-го вересня, товариські змагання з футболістами УАСК „Львів" Клівленд. Ця зустріч відбудеться у вечірніх годинах, починаючи о год. 8-ій, на грищі „Бізантін" при Снов Ровд у Пармі, Огайо. На цьому ж грищі на дві години раніше зустрінуться у передзмагу дружини юнаків.

ТАРЗАН, ч. 6051. Чорні лилики, чорний кварц

— Іто! Немає іншого шляху для нас! Мусимо підкрастися поза скелю, а тоді старатися просмикнутися попри них!

— Чорний кварц! Тільки вулканічні горна продукують його... Ми на вершку передістиричного! вулькану Оцей кусень буде добрий на чоло списа!

— Кмітливий хлопець! Ви дасте мені добру ідею! Чорні лилики... Чорний кварц.